

Ginseng- ilaç Etkileşmelerine Örnekler:

- a) *Antikoagölan ve Antiplatelet ilaçlar.* Tromboemboli riskini önlemek için varfarin kullanan 47 yaşındaki bir hastanın günde üç defa Ginsana adlı bir ginseng ürünü kullanmaya başlamasından 2 hafta sonra "International Normalized Ratio" (INR) değerinin %50'ye düştüğü, ginseng kullanımı kesildikten sonra ise INR değerinin tekrar hedeflenen aralığa yükseldiği bildirilmiştir.

b) *Antidiyabetik ilaçlar.* Ginseng hipoglisemik veya antihiperglisemik etki gösterebildiği için oral hipoglisemik ajan veya insülin kullanan diyabet hastaları bu konuda uyarılmalıdır).

d) *Antihipertansif ilaçlar.* Diüretik etkili antihipertansif ilaçlarla birlikte kullanıldığında diüretik rezistansını artırarak furosemidin etkinliğini azalttığı rapor edilmiştir.

c) *Antidepresan ilaçlar.* MAO inhibitörü antidepresan bir ilaç olan fenelzin ile birlikte kullanıldığında 42 yaşındaki bir kadında uykusuzluk, halüsinasyonlar, irritabilite gibi manik semptomlar ve 64 yaşındaki başka bir kadında baş ağrısı ve tremor gözleendiği bildirilmiştir.

e) *Antiaritmik ilaçlar.* Sibiryada ginsengi digoksin ile etkileşebilir. 74 yaşındaki bir vakada serum digoksin düzeyini artırdığı ve kullanımı bırakıldıktan sonra digoksin düzeyinin tekrar normale döndüğü bildirilmiştir.

f) *Kardiyovasküler ilaçlar. Siberian ginseng, nifedipin metabolizmasını inhibe ederek nifedipin'in farmakolojik ve olumsuz etkilerini artırabilir. Ginseng, kalsiyum kanal blokörlerinin metabolizmasını inhibe edebilir.*

Ginsengin grip aşıları ile etkileşebileceği bildirilmiş ancak kanıtlar yetersiz bulunmuştur. Ayrıca konu ile ilgili yapılan klinik çalışmada olumsuz etkileşme görülmediği bildirilmiştir.

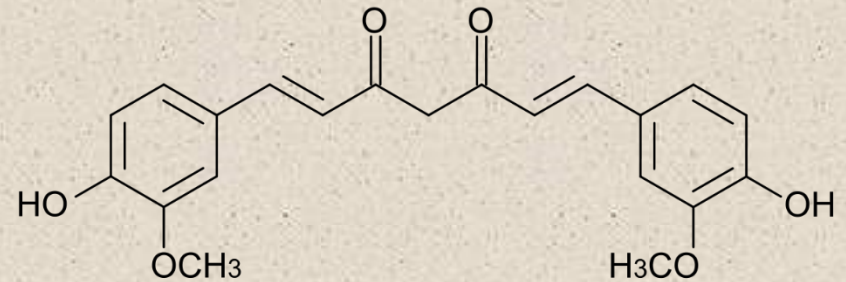
BUNAMA VE ALZHEIMER HASTALIĞINDA KULLANILABİLEN DİĞER BİTKİLER:

Daha önce de bahsettiğimiz üzere dünya nüfusunun büyük çoğunluğu bunamadan muzdariptir ve hastaların çoğunluğu AD'ye sahiptir. Son zamanlarda başka bitkilerden de bunama ve AD tedavisinde yararlanılmaya başlanılmıştı.

Bu bitkilerden kısaca bahsedelim:

Curcuma longa:

Zingiberaceae familyasına aittir. Güneydoğu Asya ülkelerinde çok fazla zerdeçal tüketimi nedeniyle AD prevalansı düşüktür. Beyindeki plakların birikimini azalttığı bildirilmektedir. Oksidatif stres ve amiloid patolojiyi de azaltır. Düşük dozlarda uzun süre kullanılan kurkuminin AD tedavisinde yüksek dozlara oranla daha etkili olduğu gösterilmiştir.

kurkumin

Kuvvetli anti-enflamatuvar ve antioksidan etkileri de vardır ve bu etkilerin enflamasyonun neden olduğu AD semptomlarını tedavi etmeye yardımcı olduğu bildirilmektedir.

Ayrıca hiperkolesterolemi ve hiperlipideminin de kolesterol esterlerinin intrasellüler birikimi nedeniyle amiloid plakları artırdığı düşünölmektedir. Bu nedenle kurkuminin kolesterol sentezini inhibe ederek ve serum peroksitlerini azaltarak etki gösterdiği düşünölmektedir.

PARKİNSON HASTALIĞI

İlk kez İngiliz doktor James Parkinson tarafından 1817 yılında titrek felç olarak tanımlanmıştır. Dünya çapındaki en yaygın ikinci nörodejeneratif bozukluk olup, 65 ve yaş ve üzeri popülasyonun en az %2'sini etkilemektedir. Beynimizde hareketlerimizi kontrol eden ve bundan sorumlu olan hücreler bulunur. Bu hücrelerden kimyasal maddeler salgılanır. Bunlardan birisi de dopamindir. Dopamin beyine gelen bilgileri bir sinir hücresinden diğerine aktarır. Böylece vücut dengesi sağlanmış olur. Fakat bu hücrelerin bir kısmı hasar gördüğünde ya da azaldığında dopamin salgılanamaz.

Azalmış dopamin sonucu vücutta titreme, yavaş hareket etme gibi vücudun dengesinin bozulmasıyla ortaya çıkan hastalığa Parkinson hastalığı denilmektedir. Diğer yandan, oksidatif stres, kusurlu mitokondriyal fonksiyon, bozulmuş protein metabolizması da Parkinson gelişimine katkıda bulunmaktadır.

Parkinson, yavaş ve sinsi seyreden bir hastalıktır. Hastalık on yıl gibi bir süre boyunca sürekli ilerler. Ne ölümcül bir hastalıktır ne de felce neden olur. Başlangıcında tek taraflı belirtiler görülürken daha sonra bu bütün vücuda yayılır. Belirtilerin şiddeti her hastada farklıdır. Hastalık genelde 40 yaşından sonra görülür ve erkeklerde görülme sıklığı biraz daha fazladır.

Sinsi ve yavaş seyreden bir hastalık olduğu için uzun süre fark edilmeyebilir. Genelde ilk belirti elde veya bir vücut yarımında titremedir. Hastanın daha önceki yılları incelendiğinde öne eğik durma ya da yürürken kolunu sallamama görülebilir. Temel olarak hastada titreme görülür. Parkinson hastalarının çoğunda bu vardır. İstirahat halinde bile titreme devam eder.

Elbette her titreme parkinson belirtisi değildir. Günlük aktivite sırasında, heyecan, sinir gibi durumlarda titreme olur. Bu normaldir. Bir diğer belirti hareketlerde yavaşlama olmasıdır. Hasta günlük işlerini yaparken zorlanır. Yemek yerken, bir tarafa dönerken, yavaşlama söz konusudur ve bunlar güçlükle yapılır.

Parkinson hastalığındaki nöro-dejenerasyon hastalığın başlamasından itibaren yavaş şekilde ilerler ve şu anki tedavi stratejileri bunu durduramamaktadır. Bitkiler potansiyel olarak faydalı ilaç kaynakları olduğundan araştırmacılar fitokimyasal bileşenlerin ve gıda katkılarının Parkinson hastalığındaki nöroprotektif veya nörorestoratif etkilerini incelemeye odaklanmışlardır.

Mucuna pruriens

Fabaceae familyasına ait olan, Parkinson karşıtı etkisi pek çok metodoloji ile incelenmiş olan bitkilerden biridir. Bu bitki Hindistan'da yetişir ve uzun yıllardan bu yana ayurvedik tıpta Parkinson tedavisinde kullanılmaktadır. Yapılan araştırmalarla tohumlarının levodopa içerdiği ortaya konulmuştur. Ayrıca yapılan çalışmalar levodopa dışında etkili bileşikler veya levodopa'nın etkililiğini artıran adjuvanlar içerdiğini de ortaya koymaktadır

Vicia faba

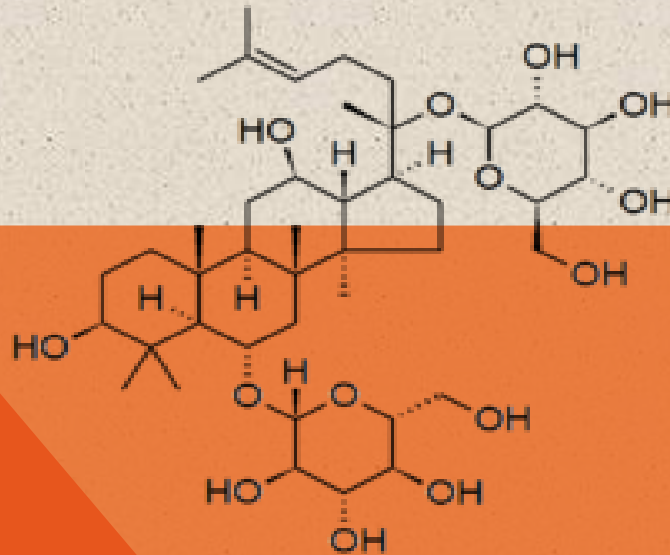
Bu bitki de Fabaceae familyasına aittir ve aynı şekilde tohumlarının levodopa içerdiği bulunmuştur. Beş sağlıklı gönüllüde ve altı Parkinson hastasında yapılan bir çalışmada bitkinin tohumlarının yenmesinden sonra levodopanin plazma seviyelerinde artış gözlenmiştir. Bu artış motor performansta görülen iyileşmelerle de koreledir.

Ginkgo biloba

Ginkgoaceae familyasına ait olan bu bitkinin pek çok hastalıkta olduğu gibi Parkinson hastalığında da kayda değer faydaları bulunmaktadır. Bu bitki antioksidan etkisi nedeniyle iyi bilinmektedir ve yapılan pek çok çalışmayla nöroprotektif etkisi olduğu kanıtlanmıştır. Ayrıca aşırı demir gibi belli bazı geçiş metallerinin şelatlanmasıyla nöron dejenerasyonunda önemli rolünün olduğu bilinen oksidatif prosesin yavaşlatılmasına da yardımcı olur.

Panax ginseng

Araliaceae familyası üyesi olan bu bitki Çin, Kore ve Japonya'daki en popüler geleneksel bitkisel ilaçlardan biridir. Nörodejeneratif hastalıklara karşı olası nöroroprotektif özelliği anti-enflamatuar, anti-apoptotik, antioksidan ve immunostimülatör etkilerine bağlanmaktadır. Nöroprotektif etkili bileşiklerin ginsenositler olduğu ortaya konulmuştur

Centella asiatica

Apiaceae familyası üyesidir. Yaygın olarak "Gotu Kola" adıyla bilinen bu bitki Güneydoğu Asya'da doğal olarak yetişmektedir. Geleneksel olarak Ayurvedik tıpta ve Çin Tıbbında beyin toniği olarak kullanılmaktadır. Bu nedenle pek çok araştırmacı bitkinin geleneksel kullanımını doğrulamak amacıyla nöroprotektif etkilerine yönelik çalışmalar yapmaktadır. Bitkiden elde edilen ekstrelerin oksidatif stresi ve mitokondriyal disfonksiyonu azalttığı bulunmuştur. Lipid peroksidasyonu azaltarak da etkiye katkıda bulunmaktadır.

Yaprak ekstrelerinin sıçanlarda öğrenme kabiliyetini ve hafızayı kuvvetlendirdiği de bildirilmiştir.

Bacopa monnieri

Plantaginaceae familyası üyesi olan bu bitki de Ayurveda'da kullanılan tıbbi bir bitkidir ve antioksidan, antiinflamatuvar, anti-apoptotik ve hafıza güçlendirici özelliklere sahiptir. Meyve sineklerinde oksidatif stresi azalttığı ve böylece dopamin tükenmesini inhibe ederek Parkinson karşıtı etki gösterdiği kanıtlanmıştır. Centella asiatica ile kombinasyon halinde hafıza bozukluklarının tedavisinde kullanılmakta ve yaşlılarda bilişsel fonksiyonları artırdığı bulunmuştur.

Withania somnifera

Solanaceae familyasına aittir. Hindistan'da geleneksel tedavide çok uzun yıllardan beri kullanılan bir bitkidir. Antioksidan özellikleri sayesinde serbest radikal süpürücü etki gösterir. Parkinson hastalığı oluşturulan ratlara bitki ekstrelerinin uygulanmasıyla hastalık semptomlarının bazılarının tersine çevrildiği görülmüştür. Benzer etkiler farelerde yapılan deneylerle de gösterilmiştir. Bu nedenle insanlarda kullanım için potansiyel bir alternatif olabilir.

Scutellaria baicalensis

Lamiaceae familyasından, Çin'de doğal olarak yetişen bir bitkidir. Kökleri flavonlar açısından zengindir. Bu bitki de Parkinson hastalığındaki oksidatif strese karşı kullanılmaktadır. Bitkide bulunan flavonlardan baicalein pek çok çalışmada Parkinson karşıtı etki göstermiştir. Kas titremelerini azaltır, oksidatif stresi azaltarak dopamin ve 5-HT (serotonin, 5-hidroksi triptofan) seviyelerini artırır.

Parkinson hastalığında etkili olan bitkilerden elde edilen bazı bileşikler de mevcuttur. Bunlar *Paeonia alba*'dan elde edilen paeoniforin; *Curcuma longa*'dan elde edilen kurkumin; özellikle üzümlerde bulunan resveratrol; *Gastrodia elata*'da bulunan gastrodin ve *Polygala tenuifolia*'da bulunan tenuigenindir.